

ΖΗΤΗΜΑ ΧΡΟΝΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
 Έπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ ἔλλειψή του

Ὅλοι παραπονιόμαστε γιὰ τὸν καιρὸ τελευταῖα. Οἱ παράξενες καὶ ἀπότομες μεταβολές του γίνονται συχνὰ ἀντικείμενα πολλῶν συζητήσεων. Ἄλλὰ καὶ γιὰ τὸν χρόνον μιλάμε συνεχῶς. Ἰδιαιτέρα γιὰ τὴν ἔλ-

λειψή του. «Δὲν ἔχω καιρό»· «δὲν μοῦ περισσεύει χρόνος»· «ἀν σοῦ μείνει λίγος χρόνος πέρασε νὰ με δεῖς». Διαπιστώνουμε ὅλοι, ὅτι ὁ χρόνος εἶναι λιγοστός γιὰ ὅσα θέλουμε ἢ ἐπιβάλλεται νὰ κάνουμε. Ὁ χρόνος μᾶς τρώει καὶ τὸν σκοτώνουμε. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι κανένας δὲν εἶναι εὐχαριστημένος μὲ ὅσον ἔχει στὴ διάθεσή του.

Οἱ ἱερεῖς μας παραπονοῦνται ὅτι πάντα τοὺς λείπει χρόνος γιὰ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ πρέπει νὰ κάνουν. Ὅλοι μας περιμένουμε ὅτι ὁ ἱερέας θὰ βρῖσκει πάντα χρόνο ὅταν χρειαστοῦμε. Παραξενευόμαστε ὅταν δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς διαθέσει λίγο ἀπὸ τὸν χρόνον του. Στὴν εἰκόνα ποὺ σχηματίζουμε μέσα μας γι' αὐτὸν περιλαμβάνεται τὸ στοιχεῖο χρόνος ποὺ μπορεῖ ἢ πρέπει νὰ διαθέσει γιὰ μᾶς.

Μεγάλες προσδοκίες

Ἀπὸ τὸν ἱερέα, εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ζητᾶμε πάντα τὰ ἀδύνατα. Ὅ,τι δὲν μπορούμε ἐμεῖς, αὐτὸς τὸ μπορεῖ μὲ τὴν ἰδιαίτερη χάρη τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης. Νὰ συμπονεῖ, νὰ παραστέκεται, ν' ἀκούει, νὰ βλέπει, νὰ βοηθᾷ, νὰ θεραπεύει, νὰ συντροφεύει, νὰ ἐπισκέπτεται, νὰ μᾶς τρέφει, νὰ μᾶς ξεδιψᾷ, νὰ μᾶς ἐλευθερώνει, νὰ καλύπτει τέλος πάντων ὅλες μας τίς ἀνάγκες. Εἶναι ἡ πίστη κι ἡ ἐμπιστοσύνη ποὺ ἔχουμε στὴν Πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλεῖ καὶ ὁ ἴδιος, ποὺ μᾶς κάνει νὰ βλέπουμε ἔτσι τὰ πράγματα;

Ἰδιαιτέρα στὸ ζήτημα τοῦ χρόνου εἴμαστε πεπεισμένοι ὅτι αὐτὸς ἔχει χρόνον καὶ ἀπαιτοῦμε νὰ μᾶς τὸν διαθέσει. Ἡ μεγαλύτερη ἀποστολὴ ἐνὸς ποιμένα στους καιροὺς μας ἴσως νὰ εἶναι ἡ π ἰ σ τ ω σ η χ ρ ὀ ν ο υ ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει στους ἐνορίτες του ἢ σὲ ὅσους τὸν πλησιάζουν. Σ' αὐτὴν τὴν ἐπαχὴ τῆς ἔλλειψης χρόνου θὰ πρέπει ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς νὰ τὸν διαθέτουν ὡς ἀ γ α θ ὸ ν ἐ ν ἐ π α ρ χ ε ῖ α. Τώρα μάλιστα τὸ καλοκαίρι καὶ παρὰ τὴν ἀνάγκη ποὺ νιώθει ὁ καθένας μας νὰ ἐξοικονομήσει

Σκίτσο Ἄλτα Ἄννα Πάρκινς*

λίγο χρόνο για τὸν ἑαυτό του ἄς προβλέψουμε χρόνο καὶ για τοὺς ἄλλους. Οἱ ἱερεῖς μας ἄς γίνουν οἱ ἐνήλικες ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἔχουν πάντα χρόνο. Γιατί ὅλοι οἱ ἄλλοι τρέχουν, τρέχουμε δυστυχῶς, καὶ τίποτε δὲν μᾶς συγκρατεῖ.

Εἰκόνες πρὸς σύγκριση καὶ μίμηση

Κάποιος ἀπὸ τὸ φιλικό μου περιβάλλον, μὲ τὸν ὁποῖο συχνὰ συζητᾶμε θέματα σχετικὰ μὲ τὴν ποιμαντική διακονία καὶ τὶς προσδοκίες ποὺ ἔχει ὁ κόσμος ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, μοῦ ἐπισήμανε, ὅτι μὲ ἀφορμὴ ἑνὸς κειμένου ποὺ διάβαζε σὲ γαλλικὸ οἰκογενειακὸ περιοδικό, σκεφτόταν ὅτι, ὄχι μόνον ἡ εἰκόνα τοῦ κ ὀ ρ α κ α ποὺ πήγαινε ψωμί στὸν προφήτη Ἡλία καὶ τοῦ ἐ π α ἰ τ η ποὺ ὑποδεικνύει ποὺ μπορούμε νὰ βροῦμε ψωμί, ταιριάζει στὸν ἱερέα¹, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκόνα τῆς γ ι α γ ι ἄ ς καὶ ὅτι εἶναι συνδεδεμένο στὶς ἀναμονές τῶν μικρῶν παιδιῶν μ' αὐτήν, φαίνεται ν' ἀνταποκρίνεται σ' αὐτὸ ποὺ περιμένουν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ἀπ' τὸν παπὰ τους.

Γιαγιά, παππούς εἶναι ἄλλωστε λίαν προσφιλεῖς μορφές, ποὺ ὅταν χρησιμοποιοῦμε τὰ ὑποκοριστικά τους — γιαγιούλα, παπούλη —, ἀποτυπώνουμε σ' αὐτὰ ὅλη τὴν στοργή μας ἀλλὰ καὶ ὅτι, βαθύτερο περιμένουμε ἀπ' αὐτές. Ἀπειρες φορές ἐξᾴλλου χρησιμοποιοῦμε καὶ τὴ λέξη «παπούλης» ἀπευθυνόμενοι καὶ πρὸς τὸν ἱερέα ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ μεγάλη ἢ τὴ μικρή του ἡλικία.

Εἶναι, ὅμως, καιρός, γιατί ὁ χρόνος τοῦ σημερινοῦ σημειώματος μπορεῖ καὶ νὰ ἐξαντληθεῖ, νὰ παραθέσουμε αὐτοῦσιο τὸ κείμενο τὸ ὁποῖο ὑπαινιχθήκαμε λίγο πιὸ πάνω καὶ ποὺ μιλάει για τὸ πῶς ἕνα παιδί ὀκτώ ἐτῶν βλέπει τὴ γιαγιά του². Λένε, πῶς στὰ μάτια ἑνὸς παιδιοῦ ξαναγεννιέται ὁ κόσμος. Ποιὸς νὰ ξέρει, μπορεῖ βλέποντας τὸν κόσμο, μὲ τὰ μάτια αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ ν' ἀνακαλύψουμε κρυμμένες διαστάσεις τῆς ἱερατικῆς διακονίας καὶ ἀποστολῆς. Ἰδοῦ, λοιπόν, μιὰ εὐκαιρία για ν' ἀφιερῶσουμε λίγο χρόνο νὰ δοῦμε κι αὐτὴν τὴν ἀποψη. Ἡ σκέψη μας μπορεῖ νὰ ὀδηγηθεῖ σὲ γόνιμους δρόμους.

Ἡ γιαγιά μου ἢ καλὴ

«Μιὰ γιαγιά εἶναι μιὰ γυναίκα ποὺ δὲν ἔχει δικὰ της παιδιά! Γι' αὐτὸ ἀγαπᾶει τὰ παιδιά τῶν ἄλλων.

Οἱ γιαγιάδες δὲν ἔχουν νὰ κάνουν τίποτε, ὀφείλουν νὰ εἶναι πάντα παρούσες. Ὅταν μᾶς πηγαίνουν περίπατο βαδίζουν ἀργὰ δίπλα ἀπὸ ὠραῖα φύλλα καὶ κάμπιες. Δὲν λένε ποτὲ «προχώρα πιὸ γρήγορα, βιάσου!».

Σκίτσο "Ἄλτα" Ἄννα Πάρρις*

Γενικῶς εἶναι χοντρές, ἀλλὰ ὄχι καὶ τόσο για νὰ μπορούν νὰ δένουν τὰ παπούτσια μας.

Ἐέρουν πῶς ἔχουμε πάντα ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα δεύτερο κομμάτι γλυκὸ ἢ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο.

Μιὰ ἀληθινὴ γιαγιά δὲν χτυπάει ποτὲ ἕνα παιδί, θυμώνει γελώντας.

Οἱ γιαγιές φοροῦν γυαλιὰ καὶ κάποτε μπορούν ἀκόμα νὰ βγάλουν καὶ τὰ δόντια τους. Ἐέρουν νὰ κάνουν τὸν κουφὸ ὅταν πρέπει, μὴ τυχὸν καὶ μᾶς στενοχωρήσουν ὅταν εἴμαστε ἀδέξιοι.

Ὅταν μᾶς διαβάζουν ἱστορίες, δὲν πηδᾶνε ποτὲ ἕνα ὁλόκληρο κομμάτι καὶ μάλιστα δὲν φέρουν ἀντιρρήσεις ὅταν τοὺς ζητᾶμε νὰ μᾶς διαβάσουν τὴν ἴδια ἱστορία περισσότερες φορές.

Οἱ γιαγιάδες εἶναι οἱ μόνοι ἐνήλικες ποὺ ἔχουν πάντα χρόνο. Γνωρίζουν νὰ κάνουν τὴν πιὸ κατάλληλη χειρονομία ποὺ μᾶς ἀνακουφίζει ὅταν πονᾶμε.

Οἱ γιαγιάδες δὲν εἶναι τόσο ἀδύνατες ὅσο λένε, ἀκόμα κι ἂν πεθαίνουν πιὸ συχνὰ ἀπὸ μᾶς.

Ὅλος ὁ κόσμος θὰ ἔπρεπε νὰ κάνει μιὰ προσπάθεια νά'χει μιὰ γιαγιά, ἰδιαίτερα ἐκεῖνοι ποὺ δὲν διαθέτουν τηλεόραση.

Τὸ νὰ εἶσαι γιαγιά βοηθᾶει νὰ παραμένεις παιδί ὅταν εἶσαι πιὰ μεγάλος».

* Ἀπὸ τὸ βιβλίο της, *Εἰκόνες τῆς Μάνης*, Ἐκδ. Γ. Κ. Ἐλευθερουδάκης, Ἀθήνα 1979, σ. 42, 68.

1. Βλ. ἄρθρο μου στὸν «Ἐφημέριον» τῆς 15 Μαΐου 1987, σ. 152.

2. Περιοδικὸ «Accueil-Rencontre» ἀρ. 116, τεῦχος Μαρτίου-Ἀπριλίου 1987, σ. 20.